

СОГЛАСОВАНА
Зам. по УВР
Шир-оол Ч.М.Шир-оол
Протокол № *1*
« *30* » *август* 2024г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
неурочной деятельности

Семейная педагогика: традиционное воспитание
Ог-буле педагогиказы: чоннун ундезин кижизидилгеzi

10-11 класс

Сроки реализации программы: 1 год

Тонмалаар Сайзаана Биче-ооловна-
учитель русского языка и литературы _____
(Ф.И.О. учителя, должность)

10 класска өөренир класс шактарынын календарь-тематиктиг планы.

№	Өөренир теманын ады	Шагы	Ай-хуну	прим
1	Кирилде кезээ. Өг-бүле педагогиказын өөренириниң амгы үдечугулазы.	1		
2	Өг-бүле – кижиниң ыдыктыг сүзүү.	1		
3	Өг-бүле – дээди сүзүк	1		
4	Өг-бүле педагогиказының эртемде туружу, сайзыралы	1		
5	Тыва улустун өг-бүле педагогиказы	1		
6	Я.А. Коменскийниң «Ие школазы»	1		
7	Тыва Республиканың өөрөдилге черлеринге кижиниң сүзүүн болгаш мөзү-шынарын кижизидип сайзырадырының концепциязы.	1		
8	Өг-бүле педагогиказының сайзыралы	1		
9	Лев Толстойнуң кижизидилгениң 10 дүрүмнери	1		
10	Тыва өг-бүле педагогиказы: укталган дөстери, кол билиглери	1		
11	Г.Н.Волковтуң кижизидилге дугайында үзел-бодалдары	1		
12	Чанчыл, ёзулал, уjur	1		
13	Амгы тыва өг-бүлелерде сагыттынып турар уjurлар	1		
14	Өгбелер, ада-ие, ажы-төл, дөргүл-төрөл, ук-ызыгуур	1		
15	«Сапгал ыяжы»	1		
16	Өгбелер. Өгбелерниң уругларга, ээлеринге хамаарылгазы, оларның кижизидилгеге, өг ажылынга киржилгези.	1		
17	Тыва чоннуң төрөлдежип чурттаар чаңчылы	1		
18	Ие төрели база ада төрели	1		
19	Ук-ызыгуурнуң кижизидилгеге салдары	1		
20	Өг-бүлениң кижизидикчи салдары: ие кижини, ада кижини	1		
21	Ие кижини – өг-бүлениң эгези, ооң үлегер-чижээ.	1		
22	Ада кижини – өг-бүлениң дөзү, ооң кижизидилгеге онзагай киржилгези, үлегери, салдары	1		
23	Ада-ие, өгбелер мурнунга уругларның хүлээлгелери, дузазы, арын-нүүрү.	1		
24	Тываның сураглыг чогаалчылары ава дугайында	1		
25	Төлевилел: «Авамның чагыглары»	1		
26	Төлевилел: «Ачам холу»	1		
27	Өг-бүлеге уруглар кижизидилгезиниң сүзүктери	1		
28	Тыва өг-бүлениң бурун шагдан бээр сүзүктери	1		
29	«Чаш уруг, кижини – дээди сүзүк»	1		
30	Күш-ажыл – кижиниң сүзүү.	1		
31	Кадыкшыл	1		
32	Кижиниң төрөөн чери (Ада-чурту) ыдыктыг.	1		
33	Бойдус – кижиниң сүзүү.	1		
34	Өг-бүле болгаш шажын-чүдүлгө	1		

Тайылбыр бижик.

Амгы уеде хой национал курунелер боттарынын шаандакы тоогулуг эрги аттарын,бурунгу огбелерден дамчып келген езу-чанчылдарын катап эгидип.аныяк оскенни чонунга домей омур-дурзулуг.аажы-чанныг,мозу-шынарлыг кылдыр кижизидеринче улуг сагышты салып эгелээн.

Бистин республикада байдал база ындыг. Уттундуруп бар чыткан чанчылдарны эгидип,оларгы чыып бижип,катап тургузуп турар,оларны ог-булеге,ооредилге черлеринин чада бурузунде ооредилге-кижизидилгелиг ажылга калбаа –биле ажыглап эгелээн.

Бугу чуве ог-буледен эгелээр.Ада-иези,огбелери ажы-толдун угу,дозу болурундан ангыда,уругларнын мозу-шынарын хевирлеп,оларнын угаан-медерелин сайзырадып,сос-домаан чечен-мерген,чедингир кылдыр ооредир болгай.Ынчангаш ог-буле – уруглар кижизидер эртемнин тыптып келгенинин эге ундезини болуп,сайзырал,чадалар аайы-биле оон арга-дуржулгазы калбарып,нептереп эгелээн болгаш амгы уеде база-ла хулээлгелерни кууседип турар.

Ажы-тол кижизидеринге,уругнун кижизиг болурунга ог-буленин салдары улуг деп чуве билдингир.Аныяк оскеннин угаан-медерелинин база мага-бодунун быжып сайзыраар уезы 16-18 харлыында оларга ог-буле,огбелер,аныяк ог-буле,ажы-тол азыраардугайында билиглер эргежок чугулазын барымдалааш,школанын 10-11 класстарынга «Ог-буле педагогиказы» деп эртемни ооредирин шийтпирлээн. Оон кол сорулгазы мындыг:

-оореникчилерге ада-огбелернин.угун.доргул-торелдерин таныштырып.ындыг уткалыг кол билиглерни бээри;

- Ог-бүлениң кижизидикчи салдары: ие кижиге, ада кижиге;

- Огбелер, ада-ие, ажы-төл,дөргүл-төрөл, ук-ызыгуур деп билиишкиннерни билиндирер;

-ада-ие,ха-дунма,ог-буле дугайында билиглерни.оларнын кижинин чуртталгазынга.салым-хуузунга дээштиин.салдарын оореникчилер угаап, билип шингээдири;

-оореникчилерни ажы-тол кижизидеринин кол утказы-биле национал аажы-чанга ооредири;

-бо ооредилгелиг эртемнин дузазы-биле аныяк оскенге тускай мозу-шынарны,овур-хевирни дурзулээри.эптеп чазаары болуп турар;

-база-ла бо эртемнин дузазы-биле ада-иезинге, доргул-торелдеринге ынак боорун кижизидери.Ылангыя кол сорулга – ие кижиге,кыс кижиге мөгейип,чалбарып.ону камгалап,карактап чоруур кылдыр кижизидери;

-кол сорулганын бирээзи – устуку класстын оореникчилерин ог-буле чуртталгазынга белеткеп.ол дугайында делгеренгей билиглерни бээри болур.

Ажыглаар литература:

1.Улусчу педагогика.- Тыванын ном ундурер чери.Кызыл,1995ч.

2.Казырыкпай Б.О.,Казырыкпай Б.Б.Эр чол.-Тыванын Ю.Ш.Кюнзегеш аттыг ном ундурер чери.Кызыл,2007 ч.

3. Казырыкпай Б.О.,Казырыкпай Б.Б.Кыстын будужу.-Тыванын Ю.Ш.Кюнзегеш аттыг ном ундурер чери.Кызыл,2007